

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. K., T., s** miestom podnikania O., Humenné, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. B. M., advokátom so sídlom v Humennom, D., proti žalovanému **T., spol. s r. o.**, so sídlom O., Humenné, IČO: X., **o zaplataenie 1 328 040,-- Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde v Humennom pod sp. zn. 12 Rob/389/2007, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/19/2008-38 zo dňa 30. apríla 2008, takto

roz h o d o l :

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd uznesením zo 7. januára 2008 žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov s odôvodnením, že skutočnosť, že pri svojej podnikateľskej činnosti nie je úspešný a dostal sa do finančných strát, nie je dôvodom na oslobodenie od poplatkovej povinnosti. Podnikateľská činnosť nesie so sebou aj riziko neúspechu v podnikaní, ktoré nemôže byť dôvodom na oslobodenie od poplatkovej povinnosti a jej prenášanie na štát. Súd nemal za preukázané, že pomery žalobcu odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, preto žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní ani nepriznal.

Na odvolanie žalobcu odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa uznesením z 30. apríla 2008 potvrdil s odôvodnením, že predpokladom pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov sú pomery účastníka a skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Účastník konania nesie dôkazné bremeno na preukázanie toho, že jeho pomery vyhovene tejto žiadosti odôvodňujú, ale aj to, že z jeho stany nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Súd nemá povinnosť zisťovať skutočností o pomeroch účastníka aj iným spôsobom, ako prostredníctvom žiadateľa. Pri skúmaní podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov súd posudzuje tvrdenia účastníka a hodnotí ním predložené dôkazy podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov. Majetkové pomery podnikateľského subjektu, ktorým je i žalobca, nie sú určované len množstvom voľných peňažných prostriedkov, ale aj jeho celkovou majetkovou situáciou.

Žalobca predložil daňové priznanie za rok 2006, z ktorého vyplýva, že v roku 2006 mal príjem z podnikania vo výške 5 332 656,-- Sk a výdavky vo výške 4 945 374,-- Sk, pričom základ dane bol 387 582,-- Sk. Z výkazu o majetku a záväzkoch vyplývalo, že došlo k nárastu dlhodobého hmotného majetku z hodnoty 265 294,-- na 904 200,-- Sk, pričom celkový nárast majetku bol z 2 175 589,-- Sk na 2 837 738,-- Sk. Žalobca v tomto výkaze deklaroval rozdiel majetku a záväzkov sumou 1 755 812,-- Sk.

Odvolací súd ďalej v odôvodnení uviedol, že súčasťou podnikateľskej činnosti je i uplatňovanie pohľadávok, ako aj obrana proti žalobám podaným proti podnikateľskému subjektu, ktorý si musí prostriedky potrebné na krytie s tým spojených výdavkov vytvoriť alebo inak zadovážiť. Ak by zhoršenie majetkových pomerov v dôsledku podnikania malo byť dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenášanie podnikateľského rizika na štát. Žalobca nepreukázal, že by sa do súčasnej prechodnej zlej finančnej situácie dostal z dôvodov, ktoré by nesúviseli s podnikaním. Uviedol, že do zlej finančnej situácie sa dostal správaním žalovaného, resp. iných obchodných partnerov. Odvolací súd je toho názoru, že žalobca nepreukázal, že by jeho osobné a majetkové pomery odôvodňovali priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, preto napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca včas dovolanie, v ktorom uviedol, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 O. s. p., a to, že sa žalobcovi postupom

súdu odňala možnosť konať pred súdom tým, že súd nepriznal žalobcovi celkom alebo sčasti oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Uviedol, že v danej veci nejde vôbec o neúspech v podnikaní žalobcu, ale o prechodný stav nedostatku disponibilných majetkových hodnôt, ktorými sú najmä finančné prostriedky v hotovosti a nedostatok takého disponibilného hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku, ktorý by žalobca mohol v bezodkladnej lehote speňažiť a z výnosu tohto predaja zaplatiť súdne poplatky stanovené zákonom. K týmto skutočnostiam ani súd prvého stupňa, ani odvolací súd neprihliadol a vôbec tieto skutočnosti pri rozhodovaní nebral do úvahy, a preto nesprávne rozhodol.

Ďalej uviedol, že žalobca preukázal, že všetok jeho dlhodobý hmotný hnutel'ný i nehnuteľný majetok je predmetom exekúcie, a preto s ním nemôže voľne nakladať, aby mohol tento majetok predat' a z takto získaného výťažku zaplatiť zákonom stanovené súdne poplatky za návrh. Tvrdí, že práve žalovaný svojím nezákonným a protiprávnym konaním neoprávnene, bezdôvodne, ale aj úmyselne nezaplatil žalobcovi splatné pohľadávky. Žalobca preukázal, že prípadné uloženie poplatkovej povinnosti by nielen ohrozilo uspokojovanie základných životných potrieb žalobcu, ale znamenalo by nemožnosť pokračovať v súdnych sporoch práve z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanú žalobu. Znamenalo by to bankrot žalobcu a malo by to za následok nemožnosť konať v sporoch o vymáhanie týchto pohľadávok a následné úplné znemožnenie existencie žalobcu, pokiaľ ide o jeho uspokojovanie základných životných potrieb. Za súčasnej situácie žalobca nie je schopný si zabezpečiť disponibilné finančné prostriedky potrebné na zaplatenie súdnych poplatkov úverom, nakoľko celý jeho majetok je predmetom exekúcie, a tak nie je možné s ním voľne nakladať, a ani ručiť. Uviedol tiež, že napadnuté rozhodnutie v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázal pritom na ustanovenie § 138 ods. 2 O. s. p. s tým, že akonáhle sa pomery žalobcu zmenia, súd kedykoľvek za konania odníme prípadné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že pomery žalobcu oslobodenie neodôvodňujú, resp. už pominuli. V danom prípade sa tak stane najmä vtedy, keď žalobca úspešne vymôže svoju pohľadávku voči žalovanému. Touto skutočnosťou sa konajúce súdy vôbec nezaoberali. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pretože podľa § 236 ods. 1 O. s. p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, len pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v § 237 a § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p., dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. V danom prípade odvolací súd uznesením potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu, takže podľa tohto ustanovenia dovolanie nie je prípustné.

Podľa ust. § 239 ods. 2 O. s. p., dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak:

a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu;

b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia;

c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

O žiaden z týchto dôvodov prípustnosti dovolania v prejednávanej veci nejde.

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. K vadám tu uvedeným prihliada dovolací súd z úradnej povinnosti, nakoľko ide o prípady závažných väd konania. Okrem iných, ide o žalobcom tvrdený dôvod, že postupom súdu sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa ustálenej judikatúry, odňatím možnosti konať pred súdom postupom súdu treba rozumieť znemožnenie realizácie tých procesných práv, ktoré účastníkovi občianskeho

súdneho konania priznáva zákon za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Žalobca považuje tento dôvod za naplnený tým, že súdy nevyhoveli jeho návrhu na priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za návrh v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p.

Podľa § 138 ods. 1 prvá veta O. s. p., na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú, a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva.

Pre priznanie oslobodenia teda musia byť kumulatívne splnené obe zákonné podmienky. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, podrobne rozviedol, čo je v tejto súvislosti relevantné pri skúmaní pomerov účastníka a podrobne vyhodnotil aj žalobcom tvrdené skutočnosti a najmä ním predložené listinné dôkazy, z ktorých vyvodil záver, že žalobca nepreukázal, že by jeho osobné a majetkové pomery priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňovali.

Dovolací súd sa s týmto jeho záverom, ktorý vychádza najmä z daňového priznania žalobcu za rok 2006 v spojení s výkazom majetku a záväzkov, stotožnil. Žalobca v dovolaní neprezentoval žiadne nové dôkazy, tvrdí len, že ide o prechodný nedostatok disponibilných finančných prostriedkov a majetku, ktorý by mohol v krátkej lehote speňažiť vzhľadom na skutočnosť, že všetok jeho dlhodobý hmotný hnutel'ný i nehnuteľný majetok je predmetom exekúcie, preto s ním nemôže voľne nakladať, čo považuje za preukázané. Žalobca však v tomto smere predložil jediný dôkaz, a to oznámenie z T., a. s., že z titulu exekučného konania v prospech S. Humenné ako oprávneného má blokovanú sumu 65 545,-- Sk. Navyše, žalobca sa podanou žalobou domáha zaplatenia sumy 1 328 040,-- Sk, ale na preukázanie uplatneného nároku k žalobe nedoložil okrem dvoch faktúr za dodané technologické prvky, ich montáž a prenájom, žiadne relevantné dôkazy, takže doterajší obsah spisu neumožňuje vylúčiť záver, že nejde o zjavne bezúspešné uplatňovanie práva.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tvrdením dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd v tomto ustanovení uvedenu, ale dovolanie je prípustné len vtedy, ak rozhodnutie skutočne takouto vadou aj skutočne trpí, čo musí posúdiť dovolací súd.

Vzhľadom na uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že procesným postupom prvostupňového a odvolacieho súdu v konaní nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom, preto jeho dovolanie s odkazom na § 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako neprípustné odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. septembra 2008

**JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.